

Kaupunki-indikaattoreille kansainvälinen ISO standardi

Torontossa järjestettiin toukokuussa kansainvälinen huippukokous, jonka aiheena oli kaupunki-indikaattorit ja niiden hyödyntäminen. Tapahtuma nojasi Toronton yliopiston koordinoimaan kehitystyöhön, jonka tavoitteena on luoda perusta kansainväliset kaupunkivertailut mahdollistaville tilastoidikaattoreille (Global City Indicators Facility). Työhön osallistuvien kaupunkien joukko on kasvanut nopeasti ja tällä hetkellä verkostoon kuuluu jo yli 250 kaupunkia 81 eri maasta. Mukana olevien kaupunkien lisäksi verkoston toimintaa ja kehitystyötä ovat tukeneet mm. Ontarion osavaltio, Kanadan asunto- ja kuntaministeriö, Maailmanpankki, Inter-American Development Bank (IDB), Cities Alliance, Toronton yliopisto sekä joukko kansainvälisiä yrityksiä, kuten Siemens, Cisco, Philips, GDF SUEZ ja Scotiabank. Mukana on myös joukko kansainvälisiä järjestöjä, kuten UN-Habitat, ICLEI, UNEP ja OECD.

Global City Indicators Facility (GCIF) –indikaattorikokoelma koostuu kaikkiaan 115 indikaattorista, jotka kuvaavat kaupunkikehitystä 20 eri teeman kautta. Indikaattorit on jaettu kahteen ryhmään: kaupunkipalveluja kuvaaviin indikaattoreihin ja elämänlaatua kuvaaviin indikaattoreihin. Kaupunkipalveluja kuvataan koulutuksen, rahoituksen, vapaa-ajan palvelujen, hallinnon, energiahuollon, joukkoliikenteen, jätehuollon, vesi- ja viemärihuollon, palo- ja pelastustoimen, terveystietopalvelujen, turvallisuuden sekä kaupunkisuunnittelun näkökulmista. Kaupunkien elämänlaatua puolestaan kuvataan kansalaisten osallistumisen, talouden, asuinolojen, kulttuurin, ympäristön laadun, sosiaalisen yhdenvertaisuuden sekä teknologian ja innovaatioiden näkökulmista. Osa indikaattoreista (31 kpl) on ns. ydinindikaattoreita ja mukana olevilta kaupungeilta edellytetään näiden tietojen ylläpitoa. Osa indikaattoreista (43 kpl) puolestaan on vapaa-ehtoisia siten, että niiden ylläpitoon rohkaistaan. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluu 41 ”profiili-indikaattoria”, joiden tarkoituksena on tarjota peruskäyttöön kustakin kaupungista niin, että muut kaupungit voivat löytää niiden perusteella itselleen kiinnostavia vertailukohteita.

Indikaattorit on valittu siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin kaupunkien tiedontarpeisiin. Myös tietojen saatavuus on ollut tärkeä valintakriteeri. Indikaattorit on kuvattu siten, että kaupungit voivat kerätä ja toimittaa tarvittavat tiedot mahdollisimman yhdenvertaisella tavalla. Indikaattoripalvelu onkin kehitetty nimenomaan kaupunkivertailuja silmälläpitäen. Indikaattoreiden avulla kaupungit voivat seurata omaa kehitystään tärkeiksi kokemiensa teemojen osalta ja myös vertailla kehitystä kiinnostaviksi kokemiensa kaupunkien joukossa. Miten pärjäämme vertailuun valittujen kaupunkien joukossa ja mitä voimme oppia verrokkikaupunkien kehityksestä, ovat esimerkkejä kysymyksistä, joihin kaupungit voivat etsiä vastauksia GCIF-palvelun avulla.

GCIF-työ on noussut nopeasti kansainvälisen kaupunkitiedon suunnannäyttäjäksi. Osoituksena tästä kansainvälinen standardoimisjärjestö ISO on hyväksynyt osan, tarkemmin 46 indikaattoria, kaupunkien palveluja ja elämänlaatua kuvaavien indikaattoreiden kansainväliseksi standardiksi (ISO 37120). Standardoinnin myötä pyritään varmistamaan valittujen indikaattoreiden yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus.

Torontossa pidetyssä huippukokouksessa julkistettiin 15 kaupungin muodostama työryhmä (World Council on City Data; WCCD), jonka tehtävänä on testata ja kehittää edelleen ISO 37120 standardin mukaisia kaupunki-indikaattoreita. Tavoitteena on laajentaa standardin mukaisten indikaattoreiden joukkoa, mutta lisäksi kehittää uusia kaupunki-indikaattoreita kuvaamaan esimerkiksi kaupunkien resilienssiä, kykyä selviytyä erilaisista haasteista (ISO 37121). Työryhmään kutsuttiin kiinnostava joukko kaupungeja eripuolilta maailmaa. Helsingin lisäksi työryhmään kuuluvat edustajat Ammanista (Jordania), Barcelonasta (Espanja), Buenos Airesista (Argentina), Dubaista (Yhdistyneet arabiemiirikunnat), Guadalajarasta (Meksiko), Hai Phongista (Vietnam), Johannesburgista (Etelä-Afrikka), Lontoosta (Iso-Britannia), Mekasta (Saudi-Arabia), Makatista (Filippiinit), Minnasta (Nigeria), Rotterdamista (Hollanti), Torontosta (Kanada) ja Shanghaista (Kiina).

Kuva 1. Global City Indicators –verkostossa mukana olevat kaupungit vuonna 2013.

Helsingin kaupungin tietokeskus on osallistunut GCIF-työhön vuodesta 2012 lähtien. Helsinkiä kuvaavien tietojen lisäksi tietokeskus on ylläpitänyt palvelussa Helsingin seutua (14 kuntaa) kuvaavia tietoja. WCCD-työryhmän työhön osallistumalla pääsemme entistä paremmin mukaan kansainvälisesti vertailukelpoisten kaupunki-indikaattoreiden kehitystyöhön ja luomaan näin uudenlaisia mahdollisuuksia kansainvälisille kaupunkivertailuille. Samalla pääsemme näkemään, miten muut mukana olevat kaupungit ylläpitävät ja hyödyntävät kaupunkitietoa. Viime kädessä tavoitteena on kuitenkin parantaa Helsingin ja Helsingin seudun kehitystä kuvaavaa tiedonsaantia sekä tuoda päättäjille ja muille kaupungin ja kau-

punkiseudun kehityksestä kiinnostuneille lisävalaistusta seudun tilasta ja kehityksestä kansainvälisessä viitekehyksessä. Varsinaisen indikaattorityön lisäksi tämä edellyttää, että pystymme houkuttelemaan verkostoon lisää Helsingin kannalta kiinnostavia kaupungeja.

Lisätietoja:

<http://www.cityindicators.org/>

<http://www.globalcitiesinstitute.org/>

<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:37120:ed-1:v1:en>

Kuva 2. CGIF-verkostossa mukana olevien kaupunkien jakautuminen väestömäärän ja maantieteellisen sijainnin mukaan

